

Rolnummer 5273
Arrest nr. 154/2012 van 20 december 2012

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 14ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, gesteld door de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij arrest nr. 216.740 van 8 december 2011 in zake Guy Vansimpson tegen de stad Zoutleeuw, tussenkomen partij : Sandra Blockx, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 23 december 2011, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 14ter van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat het niet ook in de mogelijkheid voorziet om geheel of gedeeltelijk de gevolgen van een vernietigde rechtsconcretiserende beslissing te handhaven en doordat het aldus in een verschillende behandeling voorziet van, eensdeels, degenen wier situatie door een vernietigde verordeningsbepaling wordt geregeld en, anderdeels, degenen wier situatie wordt bepaald door een vernietigde individuele beslissing ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de stad Zoutleeuw, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen;
- Sandra Blockx, wonende te 3473 Waanrode, Klein Kempenseweg 10a;
- Marc Van Roosbroeck, wonende te 2500 Lier, Benedenlaan 46;
- Jean-Jacques Libert, wonende te 9000 Gent, Savaanstraat 116, Elisabeth Van Herck, wonende te 2640 Mortsel, Hollandse Tuin 60, en Eric Neyrinck, wonende te 8301 Knokke-Heist, Zeedijk-Albertstraat 478/71;
- de Ministerraad.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- Marc Van Roosbroeck;
- Jean-Jacques Libert, Elisabeth Van Herck en Eric Neyrinck;
- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 11 oktober 2012 :

- zijn verschenen :
- . Mr. D. Socquet, advocaat bij de balie te Leuven, voor de stad Zoutleeuw;
- . Sandra Blockx, in eigen persoon;
- . Mr. P. Vande Castele, tevens *loco* Mr. G. Van Grieken, advocaten bij de balie te Antwerpen, voor Marc Van Roosbroeck en voor Jean-Jacques Libert, Elisabeth Van Herck en Eric Neyrinck;

. Mr. I. Arnouts *loco* Mr. D. D'Hooghe en Mr. N. Kiekens, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en J.-P. Moerman verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde partijen gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Voor de Raad van State is het beroep aanhangig dat Guy Vansimpsen heeft ingesteld tegen de benoeming van Sandra Blockx tot stadssecretaris van de stad Zoutleeuw.

Sandra Blockx was al een eerste keer tot stadssecretaris benoemd bij besluit van 30 oktober 2003 van de gemeenteraad van de stad Zoutleeuw, maar die benoeming was door de Raad van State bij zijn arrest nr. 190.373 van 12 februari 2009 vernietigd op verzoek van een andere tegenkandidaat, omdat geen rekening was gehouden met de voorrangregeling die deze kandidaat genoot als secretaris van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Zoutleeuw (koninklijk besluit nr. 519 van 31 maart 1987 tot regeling van de vrijwillige mobiliteit tussen de statutaire personeelsleden van de gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn die eenzelfde werkgebied hebben). Op 29 december 2009 heeft die kandidaat evenwel laten weten dat hij zich niet beriep op dat koninklijk besluit.

Guy Vansimpsen voert onder meer aan dat bij de nieuwe benoeming uitsluitend rekening is gehouden met de examenresultaten en titels en verdiensten van de kandidaten in 2003, zonder actualisering van de feitelijke gegevens van het dossier.

De Raad van State oordeelt in zijn arrest nr. 216.740 van 8 december 2011 dat de verzoeker de bestreden beslissing terecht verwijt onvoldoende zorgvuldig tot stand te zijn gekomen en dat het desbetreffende middel tot vernietiging derhalve gegrond is.

De Raad van State overweegt vervolgens dat een vernietiging van de benoeming van Sandra Blockx haar in de zeer specifieke omstandigheden van de zaak « nodeloos hard zou treffen » en dat hij « er in beginsel toe zou kunnen komen de gevolgen van de benoeming van 25 mei 2010 te handhaven tot aan een nieuwe beslissing van de gemeenteraad met betrekking tot de benoeming van de stadssecretaris, met dien verstande dat met het nemen van de nieuwe beslissing niet zou mogen worden getalmd en dat de tussenkomen partij zich jegens verzoeker niet zou mogen laten voorstaan op de feitelijke ervaring die zij in het ambt opdeed ».

De Raad van State stelt evenwel vast dat artikel 14ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de mogelijkheid tot handhaving uitsluitend voorbehoudt voor de gevolgen van vernietigde verordeningsbepalingen en besluit de hiervoor geciteerde prejudiciële vraag te stellen.

III. *In rechte*

- A -

A.1. Sandra Blockx is van mening dat de gevolgen van een vernietiging van een individuele rechtsconcretiserende beslissing even ernstig zijn als de gevolgen van een vernietiging van een verordeningsbepaling. Het zou dan ook niet meer dan legitiem zijn dat de Raad van State bij het uitspreken van een vernietigingsarrest zou kunnen oordelen de gevolgen van haar benoeming te handhaven tot aan een nieuwe beslissing van de gemeenteraad met betrekking tot de benoeming van de stadssecretaris, temeer daar de Raad van State zelf van oordeel is dat een vernietiging op basis van de aangevoerde schending van het zorgvuldigheidsbeginsel haar herbenoeming niet uitsluit.

Zij doet opmerken dat het verwijzende rechtscollege zelf stelt dat het verschil in behandeling tussen verordeningsbepalingen en rechtsconcretiserende beslissingen blijkens de ontstaansgeschiedenis van de in het geding zijnde wetsbepaling werd verantwoord door het feit dat de Raad van State eerst vertrouwd moest raken met de nieuwe bevoegdheid om de gevolgen van vernietigde verordenende besluiten te handhaven, waarna het systeem na een evaluatie kon worden uitgebreid tot individuele beslissingen. Intussen, zo bevestigt de Raad van State, is de bedoelde vertrouwdheid met de nieuwe bevoegdheid een feit.

Zij is dan ook van oordeel dat de prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord.

A.2. Ook de stad Zoutleeuw is van mening dat het niet meer dan billijk zou zijn dat de Raad van State bij het uitspreken van een vernietigingsarrest zou kunnen oordelen dat de gevolgen van de bestreden benoeming van 25 mei 2010 moeten worden gehandhaafd en dat de prejudiciële vraag derhalve bevestigend moet worden beantwoord, nu de gevolgen van een vernietiging van een individuele rechtsconcretiserende beslissing even ernstig kunnen zijn als de gevolgen die de vernietiging van een verordeningsbepaling met zich kan meebrengen.

A.3. Marc Van Roosbroeck, die verklaart sinds 2001 verzoekende partij te zijn in verscheidene zaken voor de Raad van State, heeft een memorie tot tussenkomst ingediend.

Hij deelt mee dat de Raad van State bij arrest nr. 140.648 van 15 februari 2005 zijn preventieve schorsing door de scholengroep 4 van het Gemeenschapsonderwijs heeft vernietigd, en dat de Raad van State bij arrest nr. 212.815 van 28 april 2011 ook de beslissing van de raad van beroep om hem een terbeschikkingstelling op te leggen, heeft vernietigd. Voor de Raad van State is ook zijn beroep aanhangig tot vernietiging van de beslissing van de scholengroep 4 van het Gemeenschapsonderwijs waarbij hij ter beschikking is gesteld wegens ambtsontheffing in het belang van de dienst.

Marc Van Roosbroeck stelt dat de beroepen die hij heeft ingesteld bij de Raad van State steeds hebben geleid tot vernietigingsarresten, maar dat hij telkens geconfronteerd werd met nieuwe beslissingen met een individuele draagwijdte.

Hij is van mening dat zijn belang om bij het Hof tussen te komen genoegzaam blijkt uit de hiervoor uiteengezette antecedenten. Volgens hem houdt een bevestigend antwoord immers in dat de zaken voor de Raad van State uiteindelijk misschien niets meer opleveren dan een verklaring van onwettigheid, nu de Raad van State per hypothese kan beslissen om de gevolgen van de onwettig bevonden akte met individuele draagwijdte te handhaven.

A.4. Jean-Jacques Libert, Elisabeth Van Herck en Eric Neyrinck hebben eveneens een memorie tot tussenkomst ingediend.

Zij verklaren verzoekende partijen te zijn voor de Raad van State in een geding met betrekking tot een door de gemeente Knokke-Heist verleende domeinconcessie voor een semi-permanente sportarena op het strand. De auditeur bij de Raad van State heeft geadviseerd die beroepen zonder voorwerp te verklaren aangezien de gemeente de bestreden beslissing heeft ingetrokken.

Intussen hebben Jean-Jacques Libert, Elisabeth Van Herck en Eric Neyrinck nieuwe verzoekschriften ingediend tot vernietiging van de beslissing van de gemeente Knokke-Heist om afzonderlijke sportevenementen te organiseren. Die beroepen zijn nog hangende.

De verzoekende partijen voor de Raad van State zijn van mening dat hun belang bij een tussenkomst voor het Hof genoegzaam blijkt uit de hiervoor uiteengezette antecedenten. Volgens hen houdt een bevestigend antwoord immers in dat hun zaken voor de Raad van State uiteindelijk misschien niets meer opleveren dan een verklaring van onwettigheid, nu de Raad van State per hypothese kan beslissen om de gevolgen van de onwettig bevonden akte met individuele draagwijdte te handhaven.

A.5.1. De Ministerraad stelt dat het onderscheid tussen individuele beslissingen en verordeningsbepalingen een fundamenteel onderdeel is van het Belgisch bestuursrecht. Aldus gaat het volgens de Ministerraad niet om voldoende vergelijkbare situaties.

De Ministerraad wijst daarbij op de volgende verschillen :

- de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen is enkel van toepassing op administratieve rechtshandelingen met individuele strekking;

- de verplichting de beroepsmogelijkheden te vermelden, geldt enkel voor administratieve rechtshandelingen met individuele strekking en niet voor verordeningsbepalingen;

- het advies van de Raad van State, afdeling wetgeving, is verplicht voor ontwerpen van reglementaire besluiten en niet voor individuele beslissingen;

- de aanvang van de termijn om een beslissing aan te vechten met een beroep bij de Raad van State verschilt al naargelang het gaat om individuele dan wel verordenende beslissingen;

- ook wat de theorie van de intrekking of opheffing en wat de rechtszekerheid in het administratief procesrecht betreft, wordt een onderscheid gemaakt tussen bestuurshandelingen van reglementaire aard en bestuurshandelingen met een individuele draagwijdte.

De Ministerraad besluit dat het gaat om onderscheiden categorieën, die een andere behandeling kunnen krijgen, zodat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

A.5.2. Voor zover er toch sprake zou zijn van een ongelijke behandeling van vergelijkbare situaties, dient naar de mening van de Ministerraad te worden vastgesteld dat voor dat onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat en dat de maatregel niet onevenredig is met het beoogde doel.

De beperking van de gevolgenhandhaving tot vernietigde reglementaire bepalingen is ingegeven door het doel om het al te nadelige rechtsvacuüm en de daarmee gepaard gaande rechtsonzekerheid die na de nietigverklaring van een verordeningsbepaling ontstaat, te remediëren.

Volgens de Ministerraad bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel een evenredig verband. Artikel 14ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, is een uitzonderingsbepaling die slechts met de nodige omzichtigheid kan worden aangewend, zodat dit terecht - minstens niet ongrondwettig - wordt voorbehouden voor de handhaving van rechtsgevolgen van vernietigde reglementaire handelingen. De Ministerraad refereert in dat verband aan het arrest van het Hof nr. 18/2012 van 9 februari 2012.

Uit de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepaling blijkt dat er goede redenen waren om de bevoegdheid van de Raad van State tot handhaving van de gevolgen van de vernietigde akte niet uit te breiden tot individuele bestuurshandelingen (*Parl. St.*, Kamer, 1995-1996, nr. 644/4, p. 4). Het komt enkel de wetgever toe te oordelen over de opportuniteit om die bevoegdheid tot individuele bestuurshandelingen uit te breiden.

De Ministerraad doet opmerken dat de Raad van State in welbepaalde gevallen zelf de gevolgen van een vernietigde bestuurshandeling heeft gehandhaafd (RvSt, 31 mei 1985, nr. 25.424, *Heyndels*, en RvSt, 9 juni 2009, nr. 194.015, *Maselyne*), en uitdrukkelijk heeft gesteld dat de rechtsgevolgen van een uitgesproken vernietiging slechts werkzaam worden op een later tijdstip, na de uitspraak van het vernietigingsarrest.

De Ministerraad refereert opnieuw aan het voormelde arrest nr. 18/2012, waarin het Hof deed opmerken dat de in het geding zijnde bepaling rechtstreeks is geïnspireerd op artikel 8, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof. Het was de bedoeling van de wetgever om de wetten op de Raad van State af te stemmen op de principes vervat in de voormelde bijzondere wet.

De Ministerraad besluit dat het om de voormelde redenen is verantwoord inzake de handhaving van de gevolgen een onderscheid te maken tussen reglementaire bepalingen en individuele bepalingen.

A.6.1. Marc Van Roosbroeck antwoordt dat, rekening houdend met het beginsel van de rechtsstaat en met het legaliteitsbeginsel, de wetgever zijn ruime beoordelingsbevoegdheid niet heeft overschreden door het uitzonderlijke stelsel van artikel 14ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, niet uit te breiden tot het contentieux van de individuele beslissingen.

Marc Van Roosbroeck doet opmerken dat de Raad van State in de zaak *a quo* geen redenen van algemeen belang aanhaalt die de handhaving van de gevolgen van de vernietigde beslissing zou moeten verantwoorden. De Raad van State plaatst zich ook duidelijk in het perspectief van een herbenoeming van Sandra Blockx. Of een herbenoeming rechtsgeldig is, zal de toekomst uitwijzen. De stad Zoutleeuw zal een retroactieve werking van de benoeming moeten verantwoorden en eerst bij een eventueel beroep tegen die benoeming zal de Raad van State kunnen oordelen of die retroactiviteit is verantwoord. Het is dan ook voorbarig om nu de gevolgen van de onwettige beslissing te handhaven, waarbij de Raad van State zich in de plaats zou stellen van de overheid die de onwettig bevonden procedure nog moet hervatten.

A.6.2. Marc Van Roosbroeck voert aan dat elke persoon die voor de Raad van State een benoeming wil aanvechten, voortaan zal moeten weten dat de gevolgen van de bestreden beslissing kunnen worden gehandhaafd. Die persoon zal dat risico enkel kunnen vermijden door ook de schorsing van de bestreden beslissing te vragen.

De wetgever heeft dan ook terecht het behoud van de gevolgen van een onwettige individuele beslissing uitgesloten door het gezag *ex tunc* van een annulatiearrest niet verder af te bouwen dan reeds het geval is in het contentieux van de verordenende besluiten.

A.6.3. Marc Van Roosbroeck betwist dat de terugwerkende kracht van een vernietiging van de benoeming van Sandra Blockx de gevolgen heeft die zij en de stad Zoutleeuw daaraan verbinden. De vernietiging belet volgens hem niet dat bij een eventuele herbenoeming rekening wordt gehouden met de anciënniteit van de vorige diensten. Hij betwijfelt ook of de retroactieve vernietiging gevolgen zou hebben voor de opbouw van de pensioenrechten of voor de sociaalrechtelijke bescherming van Sandra Blockx.

De oorzaak van de moeilijkheden ligt dan hoe dan ook in de houding van de stad Zoutleeuw, en niet in de onmogelijkheid voor de Raad van State om de gevolgen van de vernietigde bestuurshandeling te handhaven.

Volgens Marc Van Roosbroeck is er des te minder sprake van een discriminatie omdat de mogelijkheid tot het handhaven van de gevolgen van een individuele beslissing meebrengt dat elke tegenkandidaat die een benoeming betwist, de schorsing kan vragen en de omstandigheid kan aanvoeren dat de gevolgenhandhaving voor hem een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou vormen. Dat zou leiden tot een toevloed aan administratieve kort gedingen.

A.7. In hun memorie van antwoord ontwikkelen Jean-Jacques Libert, Elisabeth Van Herck en Eric Neyrinck dezelfde argumentatie als Marc Van Roosbroeck, naar wiens argumentatie zij voor het overige verwijzen.

A.8. De Ministerraad geeft te kennen dat noch in de memories van Sandra Blockx of van de stad Zoutleeuw, noch in die van Marc Van Roosbroeck en Jean-Jacques Libert, Elisabeth Van Herck en Eric Neyrinck, fundamentele opmerkingen worden geformuleerd die noodzaken tot een repliek.

– B –

B.1. De Raad van State vraagt of artikel 14ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, nu het een verschil in behandeling teweegbrengt tussen personen die kunnen worden geconfronteerd met de vernietiging van een verordeningsbepaling en personen die kunnen worden geconfronteerd met de vernietiging van een individuele beslissing.

De in het geding zijnde bepaling voorziet immers erin dat de Raad van State in geval van vernietiging van een verordeningsbepaling de gevolgen van de vernietigde bepaling kan handhaven, terwijl niet in een dergelijke mogelijkheid is voorzien in geval van vernietiging van een individuele beslissing.

B.2.1. Artikel 14ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, bepaalt :

« Zo de afdeling bestuursrechtspraak dit nodig oordeelt, wijst zij, bij wege van algemene beschikking, die gevolgen van de vernietigde verordeningsbepalingen aan welke als gehandhaafd moeten worden beschouwd of voorlopig gehandhaafd worden voor de termijn die zij vaststelt ».

B.2.2. De in het geding zijnde bepaling is ingevoegd bij artikel 10 van de wet van 4 augustus 1996 tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Een amendement dat de invoeging van een dergelijke bepaling beoogde, werd als volgt verantwoord :

« Deze nieuwe bepaling wil aan de Raad van State dezelfde bevoegdheid verlenen als die waarover het Arbitragehof [thans het Grondwettelijk Hof] krachtens artikel 8, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989, alsook het Europees Hof van Justitie beschikken. Zo kan de terugwerking van een vernietigingsarrest eventueel in de tijd worden beperkt.

Het beginsel van de terugwerking kan in de praktijk belangrijke gevolgen tot stand brengen omdat het bestaande rechtstoestanden kan aantasten.

De ervaring wijst bovendien uit dat rechtscolleges die met een dergelijke macht zijn bekleed, deze met mate hebben gebruikt » (*Parl. St.*, Senaat, 1995-1996, nr. 1-321/2, p. 7).

Oorspronkelijk was in dat amendementsvoorstel niet bepaald dat de handhaving van de gevolgen enkel betrekking kon hebben op vernietigde verordeningsbepalingen. Nadat tijdens de besprekingen in de bevoegde commissie door de minister was betreurd dat het voorstel « geen rekening houdt met het onderscheid tussen individuele handelingen en verordeningen » aanvaardde de indiener het « amendement te verbeteren door de woorden ‘ de vernietigde bepalingen ’ te vervangen door de woorden ‘ de vernietigde verordeningsbepalingen ’ ». Daarop werd het amendement door de commissieleden eenparig aangenomen (*Parl. St.*, Senaat, 1995-1996, nr. 1-321/6, p. 7).

B.2.3. Tijdens de verdere parlementaire voorbereiding in de Kamer van volksvertegenwoordigers werden, samen met het wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, twee wetsvoorstellen besproken die er eveneens toe strekten de handhaving van de gevolgen door de Raad van State mogelijk te maken.

Het eerste beoogde enkel de « reglementen » (*Parl. St.*, Kamer, 1995-1996, nr. 281/1). Het tweede beoogde de regeling van de « gevolgen van de nietigverklaarde rechtshandeling » (*Parl. St.*, Kamer, 1995-1996, nr. 341/1).

In het verslag van de bevoegde commissie is met betrekking tot die wetsvoorstellen gesteld :

« In een eerste reactie stelt de *vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken* vast dat artikel 10 van het wetsontwerp, in de Senaat ingevoegd bij amendement, in ruime mate tegemoet komt aan de door de auteurs van beide wetsvoorstellen geuite bekommernissen. De tekst gaat evenwel niet zover als wat [...] is voorgesteld, aangezien de Raad van State enkel met betrekking tot nietigverklaarde *verordeningsbepalingen* zal kunnen aanwijzen welke gevolgen als gehandhaafd moeten worden beschouwd of voorlopig gehandhaafd voor de termijn die zij vaststelt.

Hoewel dit misschien ook een goede oplossing kan zijn wanneer het nietigverklaarde individuele administratieve beslissingen betreft, acht de minister het probleem in dat geval minder acuut.

Immers, ook in deze gevallen zijn de gevolgen van een vernietigingsarrest weliswaar juridisch retroactief, doch in de praktijk zijn ze het voor de betrokken persoon vaak niet. Men denke maar aan bijvoorbeeld een gemeenteontvanger, wiens benoeming werd vernietigd, zonder dat zulks invloed heeft op de door hem in het verleden ontvangen wedden.

Het lijkt de minister dan ook raadzaam de Raad van State eerst vertrouwd te maken met deze nieuwe mogelijkheid voor vernietigde verordeningsbepalingen, en - na een evaluatie - het systeem in een later stadium eventueel uit te breiden tot vernietigde individuele administratieve beslissingen » (*Parl. St.*, Kamer, 1995-1996, nr. 644/4, pp. 3-4).

B.2.4. Het Hof beperkt zijn onderzoek tot de hypothese waarin geen enkel element van het geschil onder het toepassingsgebied van het recht van de Europese Unie valt.

B.3. De in het geding zijnde bepaling laat het aan de Raad van State over de gevolgen van vernietigde reglementaire bepalingen te handhaven « zo de afdeling bestuursrechtspraak dit nodig oordeelt ».

Uit de rechtspraak blijkt dat de Raad van State de bij de wet van 4 augustus 1996 verleende bevoegdheid tot nu toe zelden heeft aangewend en dat de mogelijkheid tot handhaving van de gevolgen met wijsheid en omzichtigheid moet worden gehanteerd wanneer vaststaat dat de vernietiging zonder meer van het bestreden besluit zeer zware gevolgen zou hebben op het stuk van de rechtszekerheid (RvSt, 21 november 2001, nr. 100.963, *Belgische Staat*; RvSt, 30 oktober 2006, nr. 164.258, *Somja et al.*; RvSt, 8 november 2006, nr. 164.522, *Belgische beroepsvereniging der geneesheren specialisten in nucleaire geneeskunde et al.*).

B.4. De Raad van State komt met die rechtspraak tegemoet aan de bedoeling van de wetgever, die heeft getracht een evenwicht te vinden tussen het beginsel van de wettigheid van de reglementaire handelingen, verankerd in artikel 159 van de Grondwet, en het beginsel van de rechtszekerheid. Zoals het Hof heeft aangegeven in zijn arrest nr. 18/2012 van 9 februari 2012, heeft de wetgever immers aan een rechtscollege de zorg toevertrouwd om te bepalen of uitzonderlijke redenen verantwoord zijn dat de gevolgen van een onwettige reglementaire handeling worden gehandhaafd.

B.5. Het staat aan de wetgever om, met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, een billijk evenwicht tot stand te brengen tussen het belang dat elke situatie die strijdig is met het recht, wordt verholpen en de bekommernis dat bestaande toestanden en gewekte verwachtingen na verloop van tijd niet meer in het gedrang worden gebracht.

B.6. Weliswaar kan de nood om – in uitzonderlijke gevallen – te voorkomen dat de terugwerkende kracht van een vernietiging « bestaande rechtstoestanden » in het gedrang zou brengen (*Parl. St.*, Senaat, 1995-1996, nr. 1-321/2, p. 7), zich zowel laten gevoelen ten aanzien van individuele beslissingen als ten aanzien van verordeningsbepalingen.

Niettemin heeft de wetgever, bij het tot stand brengen van het in B.5 vermelde billijke evenwicht, ermee rekening kunnen houden dat de kans op onevenredige gevolgen van een vernietiging groter is wanneer het een verordeningsbepaling betreft die per definitie een onbepaald aantal personen als rechtsadessaat heeft.

B.7. Zonder zich uit te spreken over de grondwettigheid van een andere optie, zoals die welke de wetgever heeft overwogen tijdens de in B.2.3 aangehaalde parlementaire voorbereiding, stelt het Hof vast dat het niet zonder redelijke verantwoording is de mogelijkheid van een handhaving van de gevolgen te beperken tot verordeningsbepalingen.

Bij een nietigverklaring van benoemingen van overheidspersoneel – zoals te dezen – is de rechtspraak bovendien in die zin gevestigd dat de meeste handelingen van de betrokken ambtenaar niet meer ter discussie kunnen worden gesteld en dat ook de reeds verkregen wedde van de ambtenaar niet wordt geraakt door de nietigverklaring.

B.8. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 14ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 20 december 2012.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

M. Bossuyt